

Rapport 2005:45 R

Utvärdering av grund- och forskar-
utbildningen i fysisk planering vid
Blekinge tekniska högskola

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Rapportnamn

Utgiven av Högskoleverket 2005

Högskoleverkets rapportserie 2005:45 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, **Carin Olausson**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets vaktmästeri, Stockholm, oktober 2005

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Sammanfattning	5
Högskoleverkets beslut	7
Högskoleverkets reflektioner	9
BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT	11
Missiv	13
Utvärdering av grund- och forskarutbildning i fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola	13
Fysisk planering och samhällsutvecklingen	15
Blekinge tekniska högskola (BTH)	15
Grundutbildningen	16
Lärarna	20
Studenterna	20
Samlad värdering av måluppfyllelse	21
Forskarutbildningen	21
Internationella inslag i miljön	22
Jämställdhet och genus	22
Yttre faktorer som påverkar utbildningen	22
Sammanfattande rekommendationer	23

Sammanfattning

Rapporten innehåller en kvalitetsgranskning av ämnet fysisk planering i såväl grund- som forskarutbildning vid Blekinge tekniska högskola (BTH). BTH är det enda lärosätet i Sverige som ger utbildning med fysisk planering som huvudämne – ett sammanhållet professionsorienterat utbildningsprogram på 4,5 år.

För uppdraget har Högskoleverket anlitat en extern bedömaregrupp med två sakkunniga professorer från Norge, en student från landskapsarkitektutbildningen vid Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala, en doktorand från forskarutbildningen vid Lunds tekniska högskola och en sakkunnig från Sveriges Kommuner och Landsting.

Bedömaregruppen finner många kvaliteter i utbildningsmiljön, bl.a. väl uppbyggd och genomförd undervisning samt engagerade studenter och lärare.

Bedömaregruppen lämnar dock en rad förslag för att ytterligare utveckla utbildningskvaliteten. Den menar att målen för utbildningen kan skärpas och att man bör överväga att introducera ämnet planeringsteori redan i årskurs 1. Bedömaregruppen föreslår att såväl den teoretiska reflektionen runt gestaltning och formgivning som de samhälls- och humanvetenskapliga kunskapsfälten kan stärkas. Den anser också att de utbildningsansvariga skulle behöva bearbeta såväl litteraturlistor som kursplaner ytterligare. Grupparbetsformen borde problematiseras tillsammans med studenterna och den individuella undervisningen och examinationen stärkas.

Ganska många studenter hoppar av efter årskurs 1 och många studenter fullföljer inte utbildningen genom att slutföra examensarbetet. Bedömaregruppen uppmanar BTH att följa upp dessa företeelser systematiskt.

Bedömaregruppen konstaterar att forskningen är externfinansierad till största delen och att flerparten av doktoranderna finansieras via dessa externa medel. Eftersom forskarutbildningen drivs i nätverk betyder det att själva miljön för forskarutbildningen i Karlskrona är svag.

Bedömaregruppen menar att man bör utveckla en strategi för framtiden. Inte minst för ämnets och utbildningens möjligheter att på sikt kunna rekrytera disputerade lärare i ämnet, bör man stärka själva forskarutbildningen betydligt med bl.a. internfinansierade doktorander.

Slutligen finner bedömaregruppen ett antal yttre faktorer som påverkar verksamheten för fysisk planering vid BTH. Högskolans huvudprofil är informations- och kommunikationsteknik. Bedömaregruppen reser därför frågan om den sektion som driver grund- och forskarutbildningen i fysisk planering får tillräckligt med uppmärksamhet och resurser av sitt eget lärosäte.

Högskoleverkets beslut

Rektor för Blekinge tekniska högskola

Utvärderingsavdelningen

Carin Olausson

BESLUT

2005-10-18

Reg.nr 643-460-05

Utvärdering av grund- och forskarutbildningen i fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola

Högskoleverket har med intresse tagit del av bedömargruppens rapport angående grund- och forskarutbildning i ämnet fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola.

Högskoleverket ser ingen anledning att ifrågasätta examensrätten för grundutbildningen i fysisk planering. Högskoleverket ser heller ingen anledning att ifrågasätta kvaliteten i forskarutbildningen i ämnet.

En uppföljning av utvärderingen kommer att göras om tre år.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter fördragning av projektledare Carin Olausson i närvaro av avdelningschef Clas-Uno Frykholm och kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Carin Olausson

Kopia:

Utbildnings- och kulturdepartementet

Bedömargruppen

Högskoleverkets reflektioner

Högskoleverket vill varmt tacka bedömargruppen för ett väl utfört arbete. Högskoleverkets förhoppning är att rapporten kommer att bidra till kvalitetsutvecklingen av utbildningsprogrammet och forskarutbildningen i fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola.

Högskoleverket finner det intressant med en profilerad utbildning för fysiska planerare i Sverige och konstaterar att den är den enda i landet.

Bedömargruppen betonar vikten av större teoriinslag i kurserna redan från årskurs 1 och förordar en översyn av kurslitteraturen för att öka vetenskapligheten och det kritiska förhållningssättet i studierna. Högskoleverket finner dessa rekommendationer väl underbyggda och relevanta.

Bedömargruppen menar att sektionen bör göra systematiska uppföljningar av de studenter som avbryter studierna efter årskurs 1. För att få underlag för att förbättra situationen föreslår bedömargruppen även systematiska uppföljningar av de studenter som inte slutför examensarbetet. Högskoleverket anser i likhet med bedömargruppen att sådana uppföljningar borde vara av stort värde.

Högskoleverket vill slutligen, i enlighet med bedömargruppen, betona betydelsen av att BTH utvecklar en strategi för forskarutbildningen i ämnet.

BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT

Missiv

Till Höskoleverket

Bedömargruppen för
utvärderingen av fysisk
planering vid BTH

MISSIVBREV
2005-09-30
Reg.nr. 643-460-05

Utvärdering av grund- och forskarutbildning i fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola

Höskoleverket initierade hösten 2004 en utvärdering av ämnet fysisk planering vid Blekinge tekniska högskola.

För bedömningen anlätades följande personer:

Professor Arvid Strand, Oslo

Professor Rolf H. Jensen, Oslo

Reigun Thune Hedström, Sveriges Kommuner och Landsting

Lina Olsson, doktorand, LTH, Lund

Liv Sonntag, student i landskapsarkitektur, SLU, Uppsala

Härmed överlämnar vi vår rapport. Bedömargruppen står enig bakom den.

Oslo i september 2005

För bedömargruppen

Rolf H. Jensen

Fysisk planering och samhällsutvecklingen

Fysisk planering har genom tiderna alltid på något sätt berört sociala relationer, maktförhållanden, teknisk utveckling och ekologiska processer. Förändringar som rör fysisk planering har ofta skett i relation till tekniska landvinningar och förändrade samhällsförhållanden. I både lokala och globala sammanhang är fysisk planering tätt kopplad till kultur, politiska styrformer och ekonomiska förhållanden.

Fysisk planering syftar till att definiera och klargöra användningen och utformningen av rummet i ett strategiskt och dynamiskt perspektiv. Därför bör en utbildning spegla kunskap och förståelse belyst från många perspektiv. Fysisk planering måste stödja sig på en hög grad av tvärvetenskaplighet. I dag involveras egentligen alla kunskapsfält i utbildningen – naturvetenskap, humaniora och samhällsvetenskap. Detta ställer stora krav på öppenhet och ödmjukhet från ämnesföreträdarnas sida. Ämnet måste även bygga på teorier och metoder av skilda slag för att förbereda studenterna på den mångfald olika verksamheter som planeringen omfattar.

Vårt välfärdssamhälle går nu igenom en brytningstid där dess förståelse av problemlösning och fördelning av offentligt och privat ansvar möter stora utmaningar. Detta förhållande påverkar i hög grad den fysiska planeringen, eftersom tendensen går i riktning mot betydande överföring av samhällsuppdrag från det offentliga till det privata med övergripande politisk målstyrning.

Utvecklingen kräver ny förståelse av roller, nya teorier och metoder och inte minst nya arbetsprocesser. Utbildning i fysisk planering måste reflektera över den samtida samhällsutvecklingen och hur den förändrar förutsättningarna för den praktiska planeringsverksamheten, såväl som hur planeringen bidrar med att påverka samhällets fysiska och sociala förhållanden.

Blekinge tekniska högskola (BTH)

Korta basfakta om

Utbildningen

Utbildningen ges av sektionen för teknokultur, humaniora och samhällsbyggnad, och forskarutbildningen erbjuds inom ramen för högskolans vetenskapsområde teknik.

Utbildningen startade 1989, och 1996 erhöll man rätten att utfärda teknologiemagisterexamen i fysisk planering. Man erbjuder även ett internationellt ettårigt masterprogram, European Spatial Planning, för internationella studenter. Utbildningen är sprungen ur den traditionella husarkitektutbildningen, i vilken samhällsbyggnad och planering var ämnen som fick allt min-

dre utrymme. För att lyfta planeringsfrågorna bildades en särskild utbildning i Karlskrona samtidigt som Boverket etablerades där.

Fysisk planering är således huvudämnet i programmet, som omfattar 4,5 år. Utbildningen är professionsorienterad och har en inriktning mot planeringens tekniska och vetenskapliga grunder, dess regelsystem samt samhällsplanering för robusthet. Studenterna kan efter att ha fullföljt utbildningen bli medlemmar av arkitekternas professionella organisation i Sverige, Sveriges Arkitekter.

Studenterna

Utbildningen har tillfredsställande söktryck och är riksrekryterande men har relativt stor procent avhopp (18 procent år 2003). Andelen studenter som tar examen inom stipulerad tid är relativt låg, 37 procent för dem med antagningsår 1999.

Utbildningsuppdraget för ämnet uttryckt i helårsstudieplatser är 45.

Examinerade examensarbeten på magisternivå var 29 stycken år 2003 och 25 stycken 2004.

Doktoranderna

Sex doktorander är antagna vid BTH, till största delen finansierade via externa forskningsanslag. Två av dessa har anställning med undervisningsuppdrag på viss procent.

Lärarna

Lärarkåren består av nio fast anställda lärare och för närvarande två adjungerade professorer samt flera gästlärare som representerar skilda kunskapsfält. Av de fast anställda lärarna är tre professorer, en lektor och fem adjunkter. Lärarkåren består till två tredjedelar av kvinnor, inklusive sektionschefen. Nära hälften har arkitektexamen, och en av lärarna har fysisk planering som utbildningsbakgrund.

Grundutbildningen

Målsättning

Utbildningsprogrammet i fysisk planering vid BTH är näraliggande en arkitektutbildning, men med andra tyngdpunkter än en sådan.

I målsättningarna som självvärderingen tar upp tydliggörs detta genom preciseringar på tre punkter: 1) vikt vid hantverksmässiga och gestaltningsmässiga lösningar; 2) studenterna skall kunna förstå och delta konstruktivt i planeringsprocesser, samt 3) kunna uttrycka sig och förmedla sina lösningar så att allmänheten både kan förstå och medverka.

Våra generella intryck av utbildningen

Vi finner ett unikt utbildningsprogram i fysisk planering vid BTH i meningen ett sammanhållet och profilerat program på heltid, som i Sverige endast erbjuds vid BTH.

Själva undervisningen genomförs på vanligt sätt med föreläsningar, litteraturstudier, projektarbeten, studieresor m.m. Vårt intryck är att det är gediget och konsekvent genomfört och att flertalet studenter verkar vara tillfreds.

Det verkar också som om man har uppnått en aktiv gemensam förståelse och respekt mellan studenter och lärare. Det är därför viktigt att våra kritiska kommentarer inte förrycker den valda fokuseringen på tillämpad fysisk planering.

Utbildningens innehåll och struktur

Av både självvärderingsrapporten och samtalen vid platsbesöket framkommer vårt huvudintryck av en populär och engagerande utbildning. Den verkar till och med ge den inte avsedda effekten att studenter söker sig till fasta jobb innan slutexamen är avlagd.

Som extern bedömargrupp skall man vara återhållsam med att ha entydiga uppfattningar om såväl definition av ämnet som progressionen i utbildningen. Vi vågar oss ändå på följande resonemang beträffande själva utbildningsinnehållet.

Förståelsen av det samhälle man är en del av och verkar inom som fysisk planerare är helt avgörande för att man skall kunna bli en god sådan. För detta krävs det tidigt en elementär introduktion som tydliggör planeringens roll och uppgifter. Det är även lika viktigt att man som student tidigt lär känna sitt eget ämnes inneboende egenskaper. Detta kan tillgodoses genom (tillämpad) planeringsteori. En ytterligare effekt blir då att man kan få fram mer kritiska värderingar av verkligheten för att kunna medvetandegöra vissa tillstånd och bidra till en konstruktiv förändring.

Kommer sådan kunskap och förståelse in för sent i utbildningen? Det är mycket som tyder på det. Vid våra samtal med såväl lärare som studenter var de själva inne på att så möjligen är fallet.

Metoderna i fysisk planering är självfallet beroende av lärarnas bakgrund. Vid programmet för fysisk planering på BTH har större delen sin bakgrund inom arkitektur. Det kan just därför vara av värde att fördjupa sig i olika metoders egenskaper och begränsningar. Det kräver teoretisering kring metodstudier, inte bara träning och användning av dem. Det handlar framför allt om visuell kommunikation och dialogen i planeringsprocessen. Det är viktigt att de metoder som utbildningen förmedlar både teoretiskt och praktiskt anpassas till planeringskontexten. Visuell kommunikation och dialog kan också förankras i såväl teori som metod.

Bedömargruppen har uppehållit sig mycket kring avvägningen mellan vetenskapliga aspekter av fysisk planering visavi färdighetstränande moment, som är starkare kopplade till en professionsutbildning. Det är svårt för oss att

bedöma utbildningens teoretiska innehåll fullt ut, eftersom den kunskapen inte bara förmedlas i särskilda kurser utan även är tänkt att löpa genom de projektbaserade planeringskurserna. Intrycket är att utbildningen ger studenterna god kunskap i och förståelse av komplexa praktiska planeringsproblem både i undervisningssituationen och i möten med praxis i kommunerna. Det är en styrka i utbildningen.

Vi menar ändå sammanfattningsvis att studenterna och hela utbildningen skulle stärkas väsentligt genom att redan i årskurs I introducera ämnet planeringsteori, och att teori bör löpa genom alla årskurserna utan att man tappar den valda fokuseringen för utbildningen.

Kurserna teckning och målning samt kart- och presentationsteknik skulle kunna lyftas genom större inslag av reflekterande teori för att förbereda den praktiske planerarens behov av gestaltningsträning som även ger möjlighet till teoretisk reflektion kring denna träning i själva utbildningen. Vi menar att all grafisk kommunikation förmedlar ett ideologiskt innehåll. Med den utgångspunkten är det viktigt att kurserna som särskilt tränar gestaltning inte fokuserar på presentationstekniker utan problematiserar moment som på ett bredare vis förmedlar formläran som process och metod i planeringen.

Vi får intrycket att det samhällsvetenskapliga/humanistiska kunskapsfältet i viss mån är försummat i utbildningen.

Arbetsformer, examination och genomströmning

Grundutbildningen bygger på kända och accepterade arbetsformer. Studenternas egna insatser testas i huvudsak genom projektarbeten i grupp med vägledning och examen i form av godkänd eller inte godkänd.

Vårt intryck är att uppsatsskrivande inte krävs i tillräcklig grad genom åren. Om så är fallet, är det risk för att studenter kan gå igenom nästan hela utbildningen med för lite erfarenhet av att skriva individuell uppsats, vilket är en brist och skulle kunna vara en faktor som bidrar till att så många studenter inte gör sitt examensarbete.

I de fall undervisningen enbart baserar sig på grupparbete, vet vi av erfarenhet att vissa former av dominans, beroende och "gratis-passagerare" finns som inte kan identifieras. Osjälvständighet och rädsla för individuellt handlande är också möjliga följder av gruppexamination. Man är uppmärksam på detta vid BTH, och man genomför även individuell prövning av studenterna i vissa fall. Dock bör man ägna grupparbetsformen särskild uppmärksamhet och tillsammans med studenterna ställa upp vissa "spelregler" för denna. Frågan som bör resas är om man lägger tillräcklig vikt vid individuell inläring och handledning.

Erfarenheterna av examination av gemensamma projekt med betygen godkänt eller inte godkänt råder det delade meningar om. En sådan form för slutvärdering kräver emellertid att det sker en god återkoppling både till gruppen och till den enskilde studenten om det arbete som är utfört.

Det är värt att notera att även om gemensamma insatser och grupparbeten präglar arbetsituationen för planerare som yrkesutövare, så kommer de också att möta en rad utmaningar som kräver en självständig och individuell arbetsinsats om resultatet skall bli synligt för och respekterat av omvärlden. Detta bör en fysisk planerare såväl önska som tolerera.

Det finns några kommentarer i självvärderingen som kan förvåna och förvirra. Det hävdas att lärarna är eniga om att prioritera en högre miniminivå hos alla studenter framför att sporra ett litet antal till toppprestationer. Detta förhållningssätt behöver dock inte stå i motsättning till att studenternas individuella behov och önskemål om utmaningar också tillgodoses.

Ett problem som tas upp av lärarna är att relativt få studenter genomför sitt examensarbete. Både studenter och lärare ser detta som en följd av att det är relativt lätt att få jobb innan fullbordad utbildning. En annan tänkbar anledning som vi för fram här är att det ligger på studenternas eget ansvar att ta initiativ till handledning. Risken är då att studenterna väntar för länge med detta och därmed rinner hela examensarbetet så att säga ut i sanden och man går till förvärvsarbete i stället. Det är mycket viktigt att utbildningsansvariga tar ansvar i denna fråga med målet att få långt fler studenter än nu att fullfölja sina studier. En fysisk planerare bör ha genomfört ett självständigt examensarbete som avslutning på sina studier. En följd av dagens tillstånd blir dessutom att färre studenter kvalificerar sig för forskarutbildning. På sikt försvåras därigenom en förnygring av lärarkåren i fysisk planering.

Kursbeskrivningar och kurslitteratur

De flesta kursbeskrivningarna skulle kunna vara fylligare och tydligare, bl.a. med avseende på mål, krav och examination.

Litteraturlistorna är generellt tunna och flera bör bättre kunna återspegla aktuell kunskapsnivå och debatter. Litteraturen präglas av normativa och myndighetsproducerade snarare än vetenskapliga texter. Bristen på klassisk planeringslitteratur för historisk orientering är påfallande. Vi skulle gärna se utökade litteraturlistor med förslag på litteratur för att uppmuntra och guida studenternas självstudier.

Vi finner det lite märkligt att man efterlyser god litteratur för undervisningen. Kan det vara för att man gärna vill ha en vinkling på stoffet som passar utbildningens profil? I så fall är det förståeligt. Annars finns ett stort utbud av artiklar och böcker om man inkluderar nordisk och engelskspråklig litteratur. Däremot kan det vara svårare att nå tillräcklig begränsning i sidantal och koncentration runt vissa kärnområden.

Forskning visavi grundutbildningen i fysisk planering

Forskningen vid sektionen har mycket gott renommé inom sina specialiteter. Man lyckas i hård konkurrens om forskningsresurserna få externa forskningsmedel för betydande aktiviteter. Studenterna i grundutbildningen får därigenom möjlighet till inblick i dessa forskningsfält.

Forskarna har goda internationella kontakter, något som kan tillföra grundutbildningen intressanta möten och perspektiv. Det finns alltså en god grund för en solid forskningsmiljö. Utmaningen ligger på ett annat plan, nämligen om man blir alltför beroende av några få nyckelpersoner och därmed sårbar för förändringar. En angelägen uppgift är att tillgodose högskolans kommande behov av lärare/forskare i fysisk planering.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Kursvärderingsmodellen och studentinflytandet verkar i huvudsak fungera bra.

Enkätundersökningar har gjorts till tidigare studenter, och en ny planeras. Syftet med enkäterna är att undersöka vilken typ av arbete som de f.d. studenterna har, hur väl utbildningen överensstämmer med arbetsgivares krav och vilka önskemål på vidareutbildning som finns m.m. Vi finner denna typ av uppföljning av tidigare studenter föredömlig.

Vårt förslag är att ledningen introducerar systematiska uppföljningar av de studenter som *inte* genomför sina examensarbeten och vidtar åtgärder för att förbättra situationen.

Vi noterar med tillfredsställelse att utbildningsprogrammets pedagogiska principer och utbildningskvalitet 2002 fick första pris av The Association of European Schools of Planning (AESOP) för ”*Excellence in Teaching for Practice*” och att två lärare har genom åren blivit utnämnda till ”Årets lärare” vid högskolan.

Lärarna

Det är en hängiven grupp av lärare som studenterna möter, och man lägger stor vikt vid att förmedla utbildningens profil. Studenterna betonade vid platsbesöket det positiva i att lärarna i så hög grad är engagerade, tillgängliga och lätta att kontakta vid behov. Lärarnas engagemang är en stor tillgång för både utbildningen och studenternas lärande.

Som helhet, med gästlärare och alla professorer, finner vi att lärarkåren representerar en intressant och spännande mångfald. På sikt är det givetvis önskvärt med fler disputerade lärare i själva ämnet fysisk planering.

Studenterna

Studenter kommer till utbildningen från hela landet, och man har relativt många internationella studenter genom bl.a. utbytesstudier. Relativt många hoppar av utbildningen efter första året, och frågan är – som tidigare påpekats – vad det beror på och om det upplevs som ett problem från ledningens sida.

Det är inte ovanligt med avhopp i högskolevärlden, och om de till största delen beror på att man tidigt finner att man valt fel utbildningsväg behöver

det inte vara något problem. Eftersom det inte görs systematiska undersökningar om anledningarna till avhoppet vågar vi oss på att spekulera kring detta. Vi menar att man har en mycket mjuk start i årskurs ett, en start som inte fullt ut återspeglar utmaningarna i den fysiska planerarrollen. Kan det vara så att många av de studenter som hoppar av inte blir tillräckligt utmanade av det första studieåret och så att säga av "fel anledning" tror att de valt "fel utbildning"?

Under alla omständigheter skulle vi vilja uppmuntra till att man löpande skaffar sig en mycket bättre uppfattning om avhoppet än hittills för att kunna ta ställning i frågan och eventuellt göra något åt den.

De studenter vi mötte var överlag mycket engagerade i sin utbildning och positiva till sina lärares insatser för dem.

Samlad värdering av måluppfyllelse

I sektionens målsättningar heter det kortfattat att de handlar om att leda studentens intresse mot "hantverksmässiga och gestaltningmässiga lösningar; mot att kunna förstå och delta konstruktivt i planeringsprocesser; och att kunna uttrycka sig och förmedla sina lösningar så att allmänheten både kan förstå och medverka".

Under utvärderingen framkom att det finns en risk att man i utbildningen inte fångar upp nutida samhällsförändringar i tillräcklig grad. Risker är då att utbildningen stagnerar i en lite föråldrad hantverkstradition.

Vi reser också frågan om det kritiska förhållningssättet, och förmågan att vidareföra den kritiska men samtidigt konstruktiva lösningsformen riktad mot sociala förhållanden i bred mening. Den praktiska delen av utbildningen bör balanseras med kritisk reflektion över de praktiska lösningarnas ideologiska karaktär och konsekvenser för samhällets sociala och ekologiska förhållanden.

Överlag verkar målsättningarna inte helt och hållet svara mot undervisningens reella innehåll. En förstärkning och skärpning av målsättningarna skulle förmodligen appellera ännu mer till studenter som överväger att söka sig till utbildningen i fysisk planering vid BTH.

Forskarutbildningen

Fysisk planering är ett eget forskarutbildningsämne vid BTH inom vetenskapsområdet teknik. I självvärderingen beskrivs de forskningsrelevanta frågeställningarna som: fysisk planering i nya former; stadsstruktur och förortsförnyelse, datorstöd för fysisk planering och strategisk miljökonsekvensbedömning. Forskningen är externfinansierad till största delen, och de sex doktoranderna, varav två har anställning vid BTH på 50 respektive 20 procent, är knutna till och finansierade av de skilda programmen och projekten med två interna handledare och om möjligt en extern. Forskarutbildningen karaktäriseras som

nätverk, då de flesta doktorander är verksamma i andra miljöer. Det betyder att själva miljön för forskarutbildningen i Karlskrona är svag.

Det är rimligt att forskarutbildningen genomförs i nätverkslösningar, men om Karlskrona skall ha en roll i forskarutbildningen i fysisk planering framgent, må förutsättningen vara att sektionen ger en eller flera kurser i ämnets kärna. Exempelvis bör forskarutbildningskursen i planeringsteori ges regelbundet, men också andra kurser i ämnets kärnområde bör kunna utvecklas. Nätverkssamarbetet mellan doktoranderna bör stärkas och styras från BTH.

Man bör också fundera på hur handledningen i forskarutbildningen skall läggas upp samt diskutera olika modeller för finansiering av de forskarstuderande (internt eller externt finansierade doktorander).

Vi menar att det är nödvändigt att man för forskarutbildningen utvecklar en strategi för framtiden. Inte minst för ämnets och utbildningens möjligheter att på sikt kunna rekrytera disputerade lärare, bör man stärka själva forskarutbildningen betydligt med internfinansierade doktorander.

Internationella inslag i miljön

Såväl grundutbildningen som forskarutbildningen och forskningen verkar ha livliga och givande kontakter med internationella miljöer. Vi finner detta mycket positivt och uppmuntrar till fortsatt internationell kontaktverksamhet och samarbete.

Jämställdhet och genus

Vi finner att könsfördelningen bland studenter och lärare är rimlig och att genusperspektivet finns närvarande i forskningen i översiktlig planering och medborgardeltagande i planeringsprocessen.

Yttre faktorer som påverkar utbildningen

Situationen för utbildningen i fysisk planering vid BTH är omgärdad av några viktiga faktorer. Är lokaliseringen till Karlskrona i längden en begränsande faktor, eller är det möjligt att utnyttja denna som en konkurrensfördel?

Det omfattande utbildningsprogrammet och den konkreta situationen vid lärosätet reser flera intressanta framtidsfrågor. Dessa bör ägnas större uppmärksamhet framöver.

Får avdelningen tillräckligt med uppmärksamhet och resurser av högskolan – vars huvudprofil är IKT (informations- och kommunikationsteknologi)? Hur beroende är man av de nuvarande lärarna för att upprätthålla och utveckla utbildningsprogrammets profil och kvalitet? Kommer man framgent att kunna dra till sig forskningsmedel när professorer med hög kompetens pensioneras? Kommer man i längden att kunna rekrytera doktorander (och

framtida disputerade lärare) utan ett tydligare och starkare nätverkssamarbete med andra miljöer och egenfinansierade doktorander?

Sammanfattande rekommendationer

Upprätthåll centrala kvaliteter

- Upprätthåll den entusiastiska utbildningsmiljön
- Upprätthåll de goda sidorna hos en väl upplagd och bra genomförd undervisning
- Upprätthåll grundläggande fokus på landskap och ekologi som grundförutsättning för fysisk planering
- Upprätthåll professionsinriktningen av utbildningen
- Upprätthåll och utveckla det internationella utbytet

Skärp, stärk och problematisera

- Skärp målen för utbildningen som helhet, men även för dess kursdelar
- Introducera planeringsteori redan i årskurs 1
- Stärk den teoretiska reflektionen runt gestaltning och formgivning
- Stärk de samhälls- och humanvetenskapliga kunskapsfälten
- Bearbeta litteraturlistor och kursplaner
- Problematisera grupparbetsformen och utveckla metoder för denna
- Stärk den individuella undervisningen och examinationen

Följ upp

- Gör systematiska uppföljningar av avhoppet efter årskurs 1
- Gör systematiska uppföljningar av orsaker till att studenterna inte fullföljer utbildningen

Tänk strategiskt

- Ta fram en strategi för forskarutbildningen

Uppmärksamma

- Uppmärksamma yttre faktorer som påverkar utbildningen

